

SAVA

Izhaja vsako soboto ob 5 uri zvečer. Uredništvo in upravnništvo: Kranj št. 170 (Prevčeva hiša). — Naročnina za celo leto K 4.—, za pol leta K 2.—, za četrt leta K 1.—. Za vse druge države in Ameriko K 5.60.— Posamezne številke po 10 vinarjev. — Vse dopise je naslavljanjati na uredništvo lista „Sava“ v Kranju. Inerate, naročnino, reklamacije pa na upravništvo „Sava“ v Kranju. — Dopisi naj se blagovolijo frankirati Brezumni dopisi se ne priobčujejo. Reklamacije so poštnine proste. — **Inserati:** štiristopna petit-vrsta za enkrat 12 vin, za dvakrat 9 vin., za trikrat 6 vin., večji inserati po dogovoru. Inserati v tekstu, poslana in posmrtnice dvojno. Plaćujejo se naprej. — Rokopisi se ne vračajo. — Brzjavi: „Sava“, Kranj. Čekovni račun pri c. kr. pošto-hranilničnem uradu št.: 41.775.

Veliki, za nas uspešni boji na Goriškem.

Italijanska križarka „Giuseppe Garibaldi“ uničena.

Eden naših podmorskih čolnov je torpediral in potopil dne 18. julija zjutraj južno od Dubrovnika italijansko križarko „Giuseppe Garibaldi“. Križarka se je v 15 minutah potopila.

(Italijanska križarka „Giuseppe Garibaldi“ je bila zgrajena l. 1899. ter je imela 7350 ton prostornosti. Oborožena je bila s 1/25 cm, 2/90 cm, 14/15 cm, 10/7.6 cm ter 6/4.7 cm topovi ter je razvijala s 14.700 konjskimi silami 20 milj brzine. Posadka je stela 555 mož. „Giuseppe Garibaldi“ je pripadala italijanskemu brodogradništvu oklopnih križark. Njena večja sestra „Amalfi“ je bila, kakor znano, torpedirana v severni Adriji.)

Naše junaške čete so zopet odbile ljut italijanski naval na goriško fronto.

Na Goriškem so se pričeli novi boji. Zgodaj zjutraj je pričela italijanska artilerija vseh kalibrov obstreljevati rob Dobrdoške planote in goriško mostišče. Bombardement se je razvil opoldne do največje ljutosti. Nato je navalila zelo močna infanterija k napadu na celi rob planote. V trdovratnih bojih, ki so trajali tudi čez noč in v katerih je prišlo šestokrat do borbe na nož in na pest, se je posrečilo našim četam, vreči Italijane, ki so dospeli tu in tam do naših najsrednejših jarkov, povsodi nazaj. Naši možnarji so prisilili 5 težkih baterij, da so obmolčale.

Posamezne sunke proti goriškemu območju smo istotako odbili.

Tudi ob srednji Soči, v krnskem ozemlju in na koroški meji je razvijala italijanska artilerija živahno delovanje, ki je trajalo deloma tudi ponoči.

V tirolskem obmejnem ozemlju smo odbili napade več bataljonov na naše višinske pozicije na slemenu Eisenreichkamm gore Pfannspitze in na višini Filmoor, severo-vzhodno od sedla Kreuz-

berg. V okolici Schluderbacha je opustil neki naš slabjši oddelek svojo eksponirano pozicijo. Na južnem Tirolskem trajajo artiljerijski boji. Posebno pohvalo zaslužijo tudi vrle posadke naših obmejnih utrd, ki junaško kljubujejo v teh braniščih vsakemu ognju.

Italijani so bombardirali Gruž in Cavtat.

Dne 20. t. m. se je pojavilo pred Cavtatom in Gružem 8 italijanskih križark in 12 torpedovk, ki so pričele obstreljevati kolodvor v Gružu, nekatere kraje in višino pri Cavtatu. Oddale so vsega skupaj kakih 1000 streliv. Nekaj privatnih hiš je bilo lahko poškodovanih. Ubit ni bil nikdo. Tudi ranjen ne. Ob 5. uri 45 minut zjutraj se je izvršilo že javljeno torpediranje križarke „Giuseppe Garibaldi“, nakar je italijansko brodogradništvu odplulo iz našega obrežnega vodovja.

V bitki ob Soči so odbiti vsi italijanski napadi.

Bitka na Goriškem se nadaljuje. Italijanski napadi, ki so jih zdaj namerili z veliko ljutostjo tudi proti goriški mostni utrdbi, včeraj in v noči na danes zopet niso imeli uspeha. Po močnem, do opoldne trajajočem obstreljevanju mostne utrdbe od strani sovražne artilerije, je italijanska 11. infanterijska divizija s pijanmi četami naskočila odsek pri Podgori. Sovražnik je na nekaterih mestih vdrl v naša kritja, pa smo ga zopet pregnali. Po zopetni artiljerijski predpripravi je sledil ob štirih popoldne drug napad, ki smo ga ob osmih zvečer odbili.

Za obronek Dobrdoške planote se ljuti boji nadaljujejo.

Hrabri ogrski domobranci so odbili močan napad na pozicije pri Zdravščini. Tudi trije nadaljni, v trumah izvršeni italijanski napadi, so se tu zlomili. Ravnotako so se ponesrečili vsi proti južnovzhodnjem obronku planote pri Polazzo, Redipugliji in Vermeiglianu namerjeni sunki, kakor tudi napad na hrib Kosič. V svoja kritja se umikajoči sovražnik je imel povsod težke izgube.

Artiljerijski boji ob srednji Soči, v okolišju Krna in na koroški meji še trajajo. V prostoru, južno od Krna, smo odbili dva ljuta napada alpincev.

V že omenjenih bojih v okolici Kreuzberga so imeli Italijani več nego 200 mrtvih in nekako dvakrat toliko ranjenih. Nasproti temu znaša tam vsa naša izguba 42 mož. Pozicijo, južno od Schluderbacha, so naše čete zopet osvojile. Zopetni napad slabjših italijanskih čet na Col di Lana se je ponesrečil, kakor vsi prejšnji.

Italija kliče svoj drugi in tretji poziv pod zastave.

Kralj je podpisal dekret, ki kliče vse letnike 2. in 3. poziva za 5. avgust pod zastave. Italijani so v strahu, da bi mogli sedaj po ruskih porazih priti še Nemci nad nje. Razentega jim dela vstaja v Libiji velike preglavice.

Divja bitka ob robu Dobrdoške planote in pred Gorico. — Čete gener. Booga so iztrgale Italijanom vse uspehe.

Na Goriškem so Italijani tudi včeraj nadaljevali svoj splošni napad. Ob robu Dobrdoške planote in pri goriškem mostiču je divjala bitka celi dan. Zvečer se je sovražniku posrečilo zavzeti vrh Št. Mihel, vzhodno od Zdravščine. Danes zjutraj je generalmajor Boog z dosedaj neporabljenimi močmi to višino zopet osvojil. Južnovzhodno od Zdravščine se drže naše čete z največjo trdovratnostjo. Napad s strani od višine z razvalinami vzhodno od Zagraja je tudi tu potisnil Italijane nazaj. Z velikimi izgubami so zbežali v krute prostore. Ker so naše čete obdržale tudi celi južnozahodni rob planote v svojih rokah in ker so bili vsi sovražni napadi pri goriškem mostiču krvavo odbiti, so ostali vsi naporu Italijanov, ki so imeli velike izgube, zopet brez vsakega uspeha.

Na ostali primorski fronti je vladal razmeroma mir.

Na koroški meji se ni zgodilo ničesar važnejšega. Vzhodno od Schuderbacha so napadli trije sovražni bataljoni Monte Piano. Bili so odbiti, umaknili so se ter izgubili kake dve tretjini svojih čet.

PODLISTEK.

Samozatajevanje.

Dalje.

Večni Bog, kak zrak je bil v tej sobi! Tu notri dihati je bila peklenska muka . . . Plašno se je ozrla v kot, v katerem so včeraj ležali krvavi kosi mesa, gruče človeških udov na strašnem kupu. Hvala Bogu, ne, izginili so! Ali celi zavoji krvavirjavih cunj, vate in raztrganih povojev je spominjalo na strašno delo zdravnikov. Tla pa so bila še poškopljena s krvjo in temne, polzke luže so stale naokrog . . .

Sestra razloži osnaženo orodje in povoje na malo stransko mizico. Potem vzame vrč ter gre na dvorišče po vodo. Madeži sicer ne bodo tako hitro izginili, a krvave luže je bilo treba vsekakor odstraniti.

Ko je stopila iz hiše, se je začudila čudni svetlobi neba. Slično nepopisno pramenasto žarenje izza obzorja je že nekoč videla, ko je potovala s svojim bratom po Švedski. A tako žveplenordeče to žarenje vendar ni bilo . . .

„Kaj je to, Ivan?“ vpraša bolniškega strežaja, ki je prišel iz hiše.

„Pontenëve gori!“ zakliče mož in odhiti. In prihiteli so vsi drugi ter vsi tekali v isti smeri v noč, v strahotno razsvetljeno, slutenj polno noč.

Bog nebeški, kaj se je pač zgodilo? Pontenëve je gorel . . . Ali je bil Pontenëve zavzet? Ali kako pač — od koga? Ali je došel drugi zbor prej ter je z ostanki petega jurišal mesto?

Potem je stal sedaj tamkaj, kjer se je dvigal plamen v strašnih pramenih proti nebu, njen brat, njen otroče mladostni brat — najljubše in edino kar je še imela na svetu. Stati je moral v najstrašnejšem, kar pozna vojna: v nočnem, počestnem boju — in neustrašno žrtvovati svoje sveže mladostno življenje strahotam vseh strahot. Ljubi — ljubi Bog v nebesih, ne vzemi mi ga! si je mislila ter gledala srepnih oči v pojemajočo tmino noč. Ne vzemi mi ga, Gospod, moj Bog . . .

„Ne sanjariti, sestra . . .“

Prestrašena se je pripognila, postavila vrč pod cev ter vlekla za drog. Ah, najprvo osvežiti si obraz, vrat in roke . . . to de dobro — dobro . . .

In potem v hišo. Večkrat je prinašala vodo sama. Tudi temu se je morala privaditi, čeprav je bila prej vajena pozvoniti služkinji za vsak kozarec vode.

Strežaj ji vzame vrč iz rok ter ga izlije kratkomalo po tleh. Potem je začel drgniti. A krvave lise so ostale vzlic vsemu trudu.

„Le pustite, Albreht,“ reče Tita, ko je že v tretjič odnesel umazano vodo. V eni uri so itak zopet nove lise, si je mislila.

Mukepoln nemir se je je polastil — in obenem občutek brezmejnega omotičnega zapuščeniosti. Opirjala se je stebra pri vratih in naslonila nanj glavo ter zaihtela slabosti in brezmočja.

„No, no, no! Kaj pa je?“ vpraša raskav glas višjega štabnega zdravnika poleg nje. Nestrpnost je bilo čutiti iz njegovih besed in obenem tudi ukaz: „Vzdržati!“

Osramočena si hitro z roko obriše čelo.

„Saj ni nič, gospod višji štabni zdravnik —

trenotek obupa — a to preide . . .“

Njegove ostre oči, v katerih pa se je skrivalo toliko dobrosrčnosti, so jo skoro prodrle. Ona pa si je mislila: Saj je vseeno, saj sem tudi jaz le človek — žena.

„Bržčas nimate ničesar v želodcu,“ reče zdravnik. „To vpliva na duševno stanje . . . Haniš!“

„Gospod višji štabni zdravnik!“

„Ali imate kaj užitnega?“

„Samo še kosček kruha, gospod višji štabni zdravnik.“

„Boljše kot nič. Sem ž njim! — Za sestro!“

„Žal, da ga ni mnogo,“ meni dobri dečko odkritosrčno.

„Hvala vam, ljubi Haniš.“

Slastno je jedla, a prikriti ni mogla, da so se ji tresle roke.

„Čujte, storite mi to dobroto in ostanite mi saj vi trdni!“ reče zdravnik. „Ako mi še vi zbolite je deviška bolnica gotova. In danes rabim ravno sto rok več, kakor jih imam na razpolago. Ali ste bolni?“

„Ne, gospod višji štabni zdravnik. Le — skrbim za svojega brata . . . Se li boja tu spredaj udeležuje tudi že drugi zbor?“

„Ha — ne! Tamkaj se ravskajo zaenkrat šele naši stari znanci od petega zbora sami s Francozi. Združiti so se hoteli z ojačenjem, ki prihaja menda čez Lachaine. A za naše letalce so premalo brihtni. Le-ti so nekaj zavohali . . . Famosni dečki, kaj? — In sedaj se lasajo . . . Ne, ne, otrok moj, kadar prispe drugi zbor, ga čujemo, brez skrbi. To bo danes še lep dan! Krasen dan!“

Dalje prihodnjic.

Italijani se ne upajo povedati, da se je „Garibaldi“ potopil.

Potopitev križarke „Giuseppe Garibaldi“ v Italiji še ni objavljena.

Italijani skušajo dvigniti križarko „Amalfi“.

Italijani baje poskušajo, dvigniti v severni Adriji potopljeno križarko „Amalfi“, ki leži le 65 metrov globoko.

Naši letalci nad Barijem.

Preko Kopenhagena javljajo: Italijansko poročilo pravi, da so pripluli v nedeljo zjutraj avstrijski letalci nad Bari ter vrgli v mesto 8 bomb, ki so ubile 6 oseb.

Največje artiljerijsko bombardiranje v vojni zgodovini.

„Kölnische Zeitung“ objavlja pismo s soške fronte, iz katerega posnemamo sledeče: Vroči, krvavi toda slavni dnevi so za nami. Smemo se pohvaliti, da smo vzdržali največje artiljerijsko bombardiranje v vojni zgodovini. Naši možje so bili krasni, niso omahovali in se niso umaknili in so odbili mnogo bolj močan infanterijski napad. Poročila italijanskega generalnega štaba kažejo nersramno. Italijani trdijo, da imajo na Dobrdoški planoti pozicije, ki smo jih baje napadli. Niti ena beseda ni o tem resnična. Te pozicije imamo mi in nobenega Italijana nismo pustili živega gor. Italijani so imeli pri poskusih je zavzeti velike izgube.

Junaštvo naših Bošnjakov.

Iz vojnega časnikarskega stana poročajo: Naknadno izvemo o sijajnem bojnem činu nekega bosanskega pehotnega oddelka v bojih, ki so se odigravali koncem junija pri Plaveh. Dne 27. junija ob 10. ponoči so navalili Italijani z močnejšimi silami na višino 383, ki je bila zasedena od 3. bataljona 2. bos.-herceg. pešpolka. Bataljon je odgovoril na ta napad z zmernim streljanjem. Ko so se približali Italijani s klici: „Avanti Savoia!“ našim žičnim oviram, je naš bataljon prenehal streljati kakor na povelje. Mogočno so zaorili klici „Živela Avstrija!“ in strašna toča ročnih granat ter intenziven brzostreljen ogenj naših Bošnjakov je pognal Italijane v beg. Vso noč in ves naslednji dan ni bilo slišati ničesar, kakor stokanje in videli smo, kako so Italijani odnašali mnogo ranjencev.

V Podgori in na Sveti gori.

Iz poročila zagrebških „Novin“ posnemamo: ... Pridemo mimo podgorskega pokopališča, vidimo dve žrtvi, razmrčvarjeni od granate. Malo dalje dve globoki odprtini. Križi razmetani. Na poti proti cerkvi leži šrapnelskih krogel kakor peska. „Mogel bi jih z lopato grabiti“, mi pravi neki vojak. Cerkev sama ruševina. Tri granate so padle nanjo. Desolatio sacrificii ...

Tam gori so strelski jarki. Vojaki spe v njih, kajti ponoči morajo bdeti. Vsi, s katerimi se razgovarjamo, so dobro razpoloženi. „Naj le pridejo, nasolili jim bomo pete!“ Da, edina želja jih navdaja, naj bi Italijani navalili.

Drugo jutro na Sveto goro. Radi nevarnosti gremo preko sela Grgar. Na potu srečavamo mnogo ljudi, dečki, žene, starci, vsi hite v Gorico po koruzo. V noči so odšli iz doma in ker morajo po ovinkih, hodijo po 8 ur do Gorice, v mirnem času so bili z vlakom v pol ure tam. Pri Grgaru vidimo globoke vdrtine, italijanske granate, ki so izgrešile svoj cilj, Sveto goro, so se tam zakopale. Pri eni teh jam stoji starček, začudeno gleda učinek granate, ki je izruvala dvoje velikih drevov s koreninami vred. „Moj Bog, moj Bog,“ šepeče sedemdesetletni mož. Po strmem pešpotu dospemo proti vrhu. Jama za jamo, vse so razrile te strašne granate. Kaj jim je bila romarska cerkev na potu? Svetišče in samostan — sama ruševina. Streha razbita, oltarji in slike razrušeni in raztrgani, devocijonalije in darila pobožnih romarjev uničena, na mestu, kjer je visela čudotvorna slika Marije (ki so jo že ob izbruhu vojne spravili na varno), velika luknja od granatnega drobca. Zaspale so tudi orglje. Raztreščile so jih granate. Povsodi žalostna slika.

Ko se vračamo, srečujemo zopet ljudi, ki nosijo koruzo iz Gorice. Deček, komaj 12 let star, pa sopiha pod vrečico, v kateri je 15 kilogramov koruze. Starci in žene s 30 kg na hrbtu. Pot jim teče po licu, toda njihov pogled je jasen in njihovi govori so veseli. „Ako nas Bog ni zapustil, nas Lah ne bo dobil v svojo pest.“ Ne bojte se, ne bo vas!

Koroške zatvorsne utrdbe.

Italijani nadaljujejo izdajati svoja neresnična poročila. Poročilo, da so zatvorsne utrdbe na Predelu, Rablu, Henselju, in Bovcu premagane, je izmišljeno. Italijani so navzlic temu, da so se sedem tednov prizadevali ter tu koncentrirali prvovrstne čete ter težko artiljerijo, niso približali svojemu cilju.

Operacije proti tem utrdbam so se pričele 25. maja. Prva granata se je razpočila blizu predelske ceste. Od tega časa neprenehoma obstre-

ljujejo Predel. Na ogenj Italijanov je odgovorila rablska utrdba in konstatirala, da so se Italijani vgnezdili na Neveškem sedlu ter od tam streljali na utrdbo z gorskimi topovi. Te so kmalu umaknili. Obenem so podvzeli sunek proti Naborjetu, ki je bil tudi odbit. 12. junija so združili Italijani večje čete južno od Bovca. Ne samo možnarje so postavili proti Naborjetu, marveč tudi mornariške topove. Do pričetka junija je izstrelil sovražnik velikanske množine težkih granat. Navzlic temu ni mogel premagati utrdbe Hensel, ki je, kakor sem se sam prepričal, še zdaj neprenehoma odgovarjala na ogenj. Hrabri branitelji utrdbe Hensel so bili vsi odlikovani. Tudi predelska utrdba, ki jo neprenehoma obstreljujejo s topovi najtežjega kalibra, odgovarja na ogenj. Italijanska artiljerija je skušala na tej fronti, doseči par ciljev. Rabl in Predel so posamič obstreljevali z granatami. Rezultat teh operacij je, da so vse te zatvorsne utrdbe ostale sposobne za akcijo in odgovarjajo na ogenj. Koncem junija je stopila tudi infanterija v akcijo.

Zmagovita ofenziva zavezniških čet na celi severni fronti.

Rusi so se pričeli na celi fronti umikati.

Dne 17. t. m. započeta ofenziva zaveznikov na Poljskem in v Voliniji se je včeraj nadaljevala. Zapadno Visle je boj ob Ilzanki. Severozapadno Ilze so avstrijske čete zavojevale nekaj sovražnih postojank.

Na višavah zapadno od Krasnostava so nemške čete po hudih bojih zmagovito prodrle naprej. Med Skierbieszowom in med Grabowiecem so si v zvezi z nemškimi četami avstrijski polki po vročem boju napravili pot čez Wolico v sovražne pozicije na višavah. Tam so naše čete vjele 3000 mož.

Severovzhodno in jugovzhodno Sokala se je severomoravsko, šlezjsko in zapadnogališko domobranstvo po preminjajočih se bojih utaborilo na desnem bregu Buga. Naše čete, ki jim je zapovedoval general Kirchbach so vjele 12 oficirjev, 1700 mož ter 5 strojnih pušk.

Uspehi, ki sta jih zaveznika 18. t. m. na celi fronti izvojevala, so omajali odporno silo sovražnika. Dasi je zadnje dni pritegnil vsa dosegljiva ojačenja, se vendar ni mogel več vzdržati. V noči od 18. na 19. se je na celi fronti začel umikati in je prepustil bojišče zmagovitim zveznim armadam. V Vzhodni Galiciji je ostal položaj v splošnem neizpremenjen. Samo vzdol Zaleszczykov je nasprotnik izbral dnjestrsko fronto novič za cilj vztrajnih napadov. Rusi so se približali v sedmih od osmih vrstah. Prva je bila navidežno neoborožena in je dvignila roke, kakor bi se hotela udati. Sovražni napad se je v našem ognju razbil s strašnimi izgubami. Ob sebi se razume, da se je, kakor se bo tudi v prihodnje v enakih razmerah vedno zgodilo, streljalo tudi na navidežno neoborožene napadalce.

Zmagovito progiranje Woyrschove in Mackensenove armade.

Dne 17. julija v okolici, severovzhodno od Sienne, od armade generalobrsta von Woyrscha poraženi sovražnik, je poskušal ustaviti zasledovanje v svojih, za odsekom Ilzanke pripravljenih pozicijah. Hrabri šlezjski domobranci so jurišali sovražne prednje pozicije pri Ciepiowu že tekom včerajšnjega popoldne. Iste čete so vdrle ponoči v zadaj se nahajajočo neprijateljsko glavno pozicijo. Ravnotako pričinja omahovati sovražna črta pri Kasanowu in Baranowu. Odločitev se bliža.

Med gorenjo Vislo in Bugom je trajal boj armad, ki se nahajajo pod vrhovnim poveljstvom generalfeldmaršala von Mackensena, ves dan z nezmanjšano ljutostjo. Na točki, kjer so bile nemške čete pri Pilaszkowicah—Krasnostawu predrle, so se Rusi kar najobupneje napejali, da bi preprečili poraz. Vrgli so eno svojih gardnih divizij sveže v boj, toda naše čete so jo porazile.

Dalje na vzhodu vse do Grabowicea so izsilile avstro-ogrsko in nemške čete prehod preko Wolice; pri Sokalu in severno od tam so prodrle avstro-ogrsko čete čez Bug.

Pod pritiskom tega zasledovanja se je moral sovražnik ponoči na celi fronti med Vislo in Bugom umakniti. Le na točki, kjer so bile naše čete zapadno od Krasnostawa predrle, se je še poskušal upirati. Rusi so bili težko poraženi.

Nemške čete in armadni zbor, kateremu poveljuje fml. von Arz, so vjele samo v dneh od 16. do 18. julija 16.250 mož ter vplenile 23 strojnih pušk. Iz pismenih ukazov, ki smo jih našli, sledi, da je bilo sovražno armadno vodstvo odločeno, držati od nas osvojene pozicije do skrajnosti in brez vsakega ozira na izgube.

Naše čete zasledujejo Ruse med Vislo in Bugom.

Med Vislo in Bugom so včeraj zavezniške čete pri zasledovanju umikajočega se nasprotnika

prodrle čez bojišče poslednjih dni. Pri četah feldmaršallajntanta Arza, ki so bile odlično udeležene pri uspehu, je naraslo število vjetnikov na 50 častnikov in 3500 mož.

Tudi pri Sokalu so naše čete dobile več nego 3000 vjetnikov.

Zahodno od Visle so naši zavezniki v junaški borbi zlomili ruski odpor ob Ilzanki. Južno in zahodno od Radoma so prestali avstro-ogrski polki ljute boje. Sedmograška infanterija je naskočila kraj Kostrzyn. — Radom so naše čete danes dopolne zasedle.

V vzhodni Galiciji je položaj neizpremenjen.

Na meji med Bukovino in Besarabijo smo napadli in razpršili eno rusko plastunsko brigado.

Napredovanje nemške ofenzive v Kurlandiji in na severnem Poljskem.

Nemške čete so vzele Tukum in Schiuxt. Zasedle so Vindavo. Zasledujoč sovražnika, poraženega pri Alt Auzu, smo dospeli včeraj do okolice Hochzumberga in severno od tam. Zapadno od Mitave se drži sovražnik v neki pripravljeni poziciji. Vzhodno od Kuršanov se vrši boj. Med Pisso in Szkwo so Rusi opustili svoje, od nas večkrat predre pozicije ter se umaknili na Narew. 16. nemška rezerva in domobranske čete so izvršile v bojih zadnjih dni v širnem močvirnatem ozemlju, ki je pospeševalo vsak sovražni odpor, odlična dejanja.

Armada generala von Galwitza je prodrla naprej. Sedaj stoji z vsemi svojimi deli na narewski črti, južno od Ostrolenke—Nowo—Georgiewsk. Kjer si Rusi niso našli zaščite v utrjeni ali mostni poziciji, so se že umaknili čez Narew. Število vjetnikov se je zvišalo na 111 častnikov in 28.760 mož. Tudi na Poljskem med Vislo in Pilico so nadaljevali Rusi svoje umikanje proti vzhodu.

Nemške čete so zasedle severozapadne utrdbe trdnjave Ostrolenka.

V Kurlandiji smo Ruse pri Gross-Schmardnu, vzhodno od Tuckuna, pri Gründorfu in Usingnu potisnili nazaj. Tudi vzhodno od Kuršanov se nasprotnik umika.

Severno od Nowogroda (ob Narewu) so se nemške čete polastile sovražnih pozicij severno od kraja, kjer se stekata potoka Skroda in Pissa. Nanovo došle črnovojniške čete, ki so prišle tu prvič v ogenj, so se posebno odlikovale.

Severno od izliva Szkwe smo dospeli do Narewa. Stalne utrdbe Ostrolenke, ki se nahajajo na severno-zahodnem bregu reke, smo zasedli.

Južno od Visle so naše čete prodrle do pozicije Blonje—Grojec. Pri bojih zadnjih straž so izgubili Rusi 560 vjetnikov in dve strojni puški.

Zavezniki pred Iwangorodom.

Sovražnik se je ustavil nanovo južno od železnice, ki drži od Cholma čez Lublin na Iwangorod. Kljub njegovemu trdovratnemu odporu se je vendar posrečilo zavezniškim četam ga predreti na več krajih. Pri Rozani je vdrl kor Arz v zvezi z nemškimi bataljoni v sovražne linije.

Južnozapadno od Biskupic so bili Rusi ponoči od Nemcev prisiljeni se umakniti.

Med Bystrico in Vislo je zadela armada nadvojvode Ferdinanda na močan odpor. Na obeh straneh Borzeche so iztrgale naše čete v ljutem ročnem boju sibirskim polkom njihove pozicije, ki so jih trdovratno branili. Ta armada je vjela včeraj 30 častnikov in 6000 mož, vplenila pa je še 9 strojnih pušk.

Med Vislo in Pilico se zasledovanje nadaljuje. Nemški domobranci so predrli pri Zwolenu predpozicije pri mostni utrdbi Iwangoroda. Za zraven ležeče pozicije se boj še nadaljuje.

Nevzdržna ofenziva nemških čet na severnem Poljskem.

Vzhodno od Popeljanyja in Kurschanyja se nasprotnik umika od naših prodirajočih čet. Zahodno od Šav smo v naskoku zavzeli zadnjo sovražno utrdbo ter nadaljevali zasledovanje vzhodni smeri. Ob Dubissi vzhodno od Rossienyja je nemški napad prodril ruske črte. Tudi tukaj se umika nasprotnik. Južno od ceste Mariampol—Kowno smo s sunkom zavzeli vasi Kieryszki in Janowko. Tri druga za drugo ležeče ruske pozicije smo osvojili. Ravnotako je imel napad našega domobranstva na pozicije severno od Nowogroda, ki jih je sovražnik držal, popolen uspeh. Rusi so se umaknili ter pustili 2000 vjetnikov in 2 strojni puški. Dalje južno od Narewa smo zavzeli eno izmed sprejnih utrdb Rozana, dobili 560 vjetnikov ter vplenili 3 strojne puške. Nasprotnik se je skušal ob tej reki trdovratno upirati. Njegovi obupni protisunki s skupaj navlečenimi četami iz pozicij v mostnih utrdbah pri Rozanu, Pultusku in Nowo—Georgiewsku so se ponesečili. Rusi so imeli težke izgube. 1000 vjetnikov je ostalo v naši roki. V poziciji Blonje—Grojec se je sovražnik le kratek čas vzdržal. Prisiljen od našega, od vseh strani se ojačevajočega pritiska so pričeli Rusi zahodno od Grojeca zapuščati svoje utrdbe ter se umikati v vzhodni smeri. Naše čete jim slede tik za petami.

Vpoklicanje devetnajstletnikov v vojno službovanje na Ruskem.

Vojni svet je odobril sklep ruskega ministrskega svete, da se vpokličejo vsi leta 1896. rojeni moški v vojno službovanje. Neki drugi sklep ministrskega sveta predpisuje, da naj se pošljejo vsi mladi ljudje, ki so bili v decembru 1914 sprejeti v artiljerijske šole, dne 23. julija kot podporočniki v fronto.

Bodočnost Poljske.

Nedavno tega je izšla brošura, ki se bavi z bodočnostjo poljskega naroda. Brošura zahteva zopetno združenje nemške, ruske in avstrijske Poljske v enotno, neodvisno, toda z Avstrijo zvezano državo, ter dokazuje, da bi taka rešitev poljskega vprašanja ne bila le v interesu Avstrije, temveč tudi v interesu Nemčije, ker bi samostojna, pod avstrijskim pokroviteljstvom stoječa poljska država bila ekspanzivna le na vzhod.

V enakem razpoloženju se je nahajal tudi poljski narodni zbor, ki se je sestal začetkom tekočega meseca v Petrikovu. Prvič so se na tem zboru sestali delegati vseh poljskih pokrajin. Zastopani so bili: „Vrhovni poljski narodni odbor“, „Poljske legije“, „Varšavska poljska delavska organizacija“, poslanci ruske od zaveznikov zasedene Poljske v ruski dumi, ter vse poljske sranke iz Nemčije in Avstrije brez razlike. Varšavski delegati so sporočili, da čaka Varšava na manifest centralnih držav, nakar bo vstal ves poljski narod. Na petrikovskem zboru so sestavili poljski delegati tudi poljski minimalni program, ki ga izroče v obliki memoranduma na Dunaju. Minimalni program zahteva med drugim nerazdeljivost poljskih dežel, ustanovitev poljske armade v najožji zvezi z avstrijsko redno vojsko in čim največjo samoupravo.

Avstrijsko-srbska vojna.

Naš letalec je bombardiral Belgrad.

V torek je poletel neki naš letalec nad Belgrad ter je bombardiral tamkajšnjo vojaško taborišče. — Trije francoski avijatiklji so ga obkolili ter ga obstreljevali s strojnimi puškami. Aparat je bil precej poškodovan; navzlic temu pa je dospel naš letalec zopet srečno v Novi Sad. Kakor javljajo italijanski listi, so napravile avstrijske bombe v Belgradu mnogo škode.

Kralj Nikita naznanja ofenzivo svoje armade.

Kralj Nikolaj črnogorski je pri nekem banketu, prirejenem na čast srbskemu generalu Jankoviću, naznanil, da je črnogorska armada pripravljena na novo ofenzivo.

Angleške čete v srbski armadi?

Po poročilu angleškega publicista Crawford Prica, se nahajajo že 6 tednov pri srbski armadi tudi angleške čete.

Moč srbske armade.

Iz Sofije poročajo z dne 20. julija: Iz pojasnil, ki jih je podal srbski vojni minister skupščini, je razvidno, da obstoja srbska armada iz desetih divizij regularne infanterije. Divizija šteje 16.000 mož. Šest divizij je bilo organiziranih iz novincev in črnovojnikov, ki so nad 45 let stari. Nanovo izbran makedonski kor obstoja iz 40.000 mož, kjer opravljajo Makedonci tudi častniško službo. K tem četam pridejo tudi še tehnične in pomožne čete.

Nemško-francosko-angleška vojna.

Živahni boji na zapadni fronti.

Dne 14. julija smo pri nekem napadu v okolici Souchez izgubili del našega jarka.

Ponovni poskusi Francozov nam iztrgati pozicije, ki smo jih v Argonah z naskokom zavzeli, so se ponesrečili. Pozicije so trdno v naših rokah.

Močni napadi, ki so jih izvršili Francozi dne 14. in 15. julija severozapadno od Argon, so se vsled hrabre obrambe severonemških domobrancev ponesrečili. Le-ti so prizadejali sovražniku v besnih bližinskih bojih velike krvave izgube ter so vjeli 462 mož.

Od 20. junija so se naše čete v Argonah in zapadno od njih s kratkimi presledki uspešno borile. Poleg pridobljenega ozemlja in materialnega plena je doseglo število francoskih vjetnikov do sedaj skupaj 116 častnikov in 7009 mož.

Na naši fronti vzhodno od Argon so se vršili živahni strelski boji. Vse sovražne napade smo brez truda zavrnil.

V okolici Landray (vzhodno od Lunevilla) so se vršili boji med sprednjimi stražami.

Sovražne čete pri Geradmeru so obmetavali naši strelci z bombami.

V okolici Soucheza je potekel dan razmeroma mirno, ponoči pa je bilo bojevanje živahnije. Francoski napad na Souchez je bil odbit. Napadni poskus južno od tam je bil v našem ognju preprečen.

Na fronti med Oise in Argonam na mnogih krajih živahni boji artiljerije z minami.

V Argonskem lesu slabotni brezpomembni napadi sovražnika.

Na višinah ob Maasi, južno-zapadno od Les Eparges in La Tranchee so se nadaljevali boji z menjajočim se uspehom. Naše čete so zopet izgubile male krajevne pridobitve, ki so ji izvojevale dne 17. julija. Vjeli smo 3 častnike in 310 mož.

Novi brezuspešni angleški napori pri Ypresu.

V zvezi z razstrelitvijo min pri gradu Hooze (vzhodno od Ypresa), so pričeli Angleži na obeh straneh ceste Hooze-Ypres z napadom. Napad se je razbil pred našimi pozicijami. Deloma ga vsled našega artiljerijskega ognja sploh niso mogli izvršiti. Vdrtno, nastalo vsled razstrelbe, so Angleži zasedli.

Pri Souchezu smo odbili napade z ročnimi granatami. Po živahnem obstreljevanju od strani njihove artiljerije v okolici Alberta, so poskusili Francozi zvečer izvršiti sunek proti našim pozicijam pri Fricourtu. Odbili smo jih.

Prihod novih angleških čet na zahodno fronto.

Iz Londona poročajo: Kakor poroča angleško časopisje, so menda prišle nove čete na novo postavljene angleške armade na fronto. Reuter poroča iz angleškega glavnega stana, da je končano izveščanje nove angleške armade povzročilo veliko navdušenje pri četah na fronti; prihod novih zborov so zatajevali. Novih čet se od onih, ki so od pričetka vojne na fronti, ni moglo razločevati. Moštvo je izgledalo ravno tako ožgano in utrjeno, uniforma je bila od prahu in blata s flanderskih cest ravnotako umazana, kakor uniforma čet v strelskih jarkih. Kmalu nato so dobili nanovo došli priliko, priti prvič v ogenj. En oddelek je mogel pri zelo težkem obstreljevanju pokazati svoj pogum. General ene izmed novih divizij se je izrazil napram zastopniku Reuterjevega urada, da se od teh novih čet mnogo pričakuje. Prihod novih ojačenj je zelo okrepil zaupanje angleških čet na fronti.

Francoske izgube.

Kakor posnema Wolffov urad iz „Gazette des Ardennes“, je skupno izgubo Francozov na mrtvih, ranjenih in vjetih v bitki pri Arrasu po natančnih konštatacijah, ki temelje na vseh podlagah, ki so se mogle doseči, ceniti sledeče: 3. armadni kor 15.000 mož, 9. armadni kor 6000 mož, 10. armadni kor 10.000 mož, 17. armadni kor 4300 mož, 20. armadni kor 10.000 mož, 21. armadni kor 8000 mož, 33. armadni kor 11.000 mož, 48. divizija 6000 mož, 53. divizija 4000 mož in 55. divizija 3500 mož; skupaj 78.300 mož. Če primerjamo te številke, ki precej natančno odgovarjajo resnici, z rezultatom, ki so jih imeli boji pri Arrasu, za naše nasprotnike, tedaj mramo popolnoma razumeti, da skuša francoska vlada med narodom tajiti množino doprinešenih žrtev.

Turčija proti štirizvezi.

Boj za Carigrad.

Turško uradno poročilo.

Poročilo Agence Telegraphique Milli: Glavni stan poroča: Dardanelska fronta, dne 16. julija: Pri Ari Burnuju slab obojestranski ogenj na desnem krilu. Od časa do časa padajo bombe. Pri Sedil Bahru je sovražnik na našem desnem krilu s pomočjo razsvetljevanja vzdrževal do jutra ljut infanterijski ogenj, ter streljal s strojnimi puškami. Naše anatolske baterije so obstreljevale v noči od 15. na 16. julija sovražna taborišča pri Tekeburnu, Sedil Bahru in Mortilimanu. To obstreljevanje je povzročilo pri Tekeburnu požar in več eksplozij, kar je trajalo do jutra. Iste baterije so obstreljevale dne 16. julija nanovo sovražno taborišče pri Sedil Bahru, kar je povzročilo tamkaj veliko zmedo. — Fronta ob Iraku: Po končani bitki z dne 14. julija v okolici Kalatelrein je poskusil sovražnik z delom svojih čet napasti naše levo krilo, kar smo pa uspešno odbili. Po nadaljenih poročilih je izgubil sovražnik v bitki, dne 5. julija nekega artiljerijskega podpolkovnika. V bitki, dne 14. julija so se potopili štirje sovražni čolni z živili in municijo. Na našem desnem krilu so izgubili Angleži pred neko višino, ki jo je branila ena naših stotnij, okoli 200 mrtvih. — Na ostalih frontah se ni dogodilo nič posebnega.

Rusko uradno poročilo o bojih v Črnem morju.

Na Črnem morju so pričeli naši torpedni čolni boj proti nanovo postavljenim baterijam pri Tonguldaku. Uničili so dva parnika in več ladij za prevažanje premoga. Podmorski čoln „Morj“ je pri vzhodu v Bospor potopil neko ladjo s tovorom vred. Isti podmorski čoln je potopil par jadrnic.

Turško uradno poročilo.

Dardanelska fronta: Pri Ari Burnu se v noči 18. julija ni nič pomembnega zgodilo. Pri Sedil Bahru je en del sovražnih sil zjutraj napadel nekaj strelskih jarkov na našem levem krilu. Zvab-

ljen je bil v strelski jarek in tam uničen. Naše anatolske baterije so močno obstreljevale taborišča in izkrcevališča sovražnika v Take Burnu in povzročile požar, ki je trajal pol ure in so ga spremljale eksplozije municij.

Irak-fronta: V bitki pri Kalkal-Ul-Nedžim poraženi sovražnik ni poskusil novega napada. Pred dvema dnevoma z vojnimi ladjami začeti transport sovražnikovih ranjencev proti jugu, se nadaljuje. Na drugih frontah nič pomembnega.

Izgube pri Dardanelah.

Reuterjev biro: V poslanski zbornici je ministrski predsednik Asquith naznanil, da znašajo vse izgube, brodovja in armad, pri Dardanelah na oficirjih in vojakih: 8084 mrtvih, 26.814 ranjenih in 7536 pogrešanih.

* * *

Nemčija in Amerika.

Reuterjev urad poroča iz Washingtona: Wilson je imel takoj po prihodu v Washington z državnim tajnikom Lansingom razgovor o odgovoru Zedinjenih držav Nemčiji. Oba sta bila v tem edina, da mora nota Nemčiji razločno poudariti, da bi Zedinjene države ne ostale nedelavne, ako bi se zopet napadla kaka neoborožena ladja, ki se nič ne brani in ako bi pri tem poginili Amerikanci.

Nota Združenih držav Nemčiji.

Vlada Združenih držav je sklenila, sporočiti Nemčiji, da bi smatrala za neprijateljski akt, če bi bili zopet Amerikanci usmrčeni vsled napada nemških podmorskih čolnov. V noti se sporoča, da mora Nemčija za to skrbeti, da delujejo podmorski čolni v soglasju z mednarodnim pravom. Za smrt američanskih državljanov, ki so se potopili z „Lusitanijo“, se zahteva odškodnina. Predlogi Nemčije, da se američanske ladje ne bodo nadlegovale, če ne bodo vozile konterbande, in pa da naj Amerika vpostavi štiri ladje za transatlantski promet, se zavračajo. Pričakujejo, da se bo nota v petek odposlala v Berlin.

* * *

Grški parlament odgoden.

Grški parlament je odgoden na 16. avgust po starem. Zunanji minister Zographos je demisioniral.

Kakor javljajo, je poklical kralj bivšega ministrskega predsednika Venizelosa v avdienco. Dosedanji zunanji minister Zographos prevzame vodstvo državne uprave v Epiru.

* * *

Srbi niso v Draču.

Agenzia Stefani zatrjuje, da je vest, da so Srbi zasedli Drač, neresnična.

* * *

Položaj v Romuniji.

Nemški listi javljajo: Romunija vztraja pri tem, da ne pripusti prevoza municije in orožja za Turčijo. Od tega prostega prevoza vojnega materiala iz centralnih držav v Turčijo je več ali manj odvisna tudi usoda Dardanel in s tem tudi usoda Carigrada. Romunska se hoče na vsak način in z najcenejšimi sredstvi čim najbolj okoristiti. Vpliv njenih nacionalističnih strank je velik. Ti se ne zadovoljujejo le z Besarabijo, njihov cilj je Bukovina in Sedmograška. Romunska irredentira z veliko emfazo politiko „osvobojenja pod tujim jarmom se nahajajočih bratov“, akoravno bi bilo mnogo nujnejše, da bi pričela končno enkrat osvobodovati bedne romunske kmetiče, od izsesavanja boljarjev in zakupnikov zemlje.

Nemški listi svare Romunijo, naj se ne da prevariti od četverozveze in naj ne verjame njenim obljubam. „Berliner Tagblatt“, „Frankfurter Zeitung“, „Deutsche Tageszeitung“ in „Kreuzzeitung“ so sicer mnenja, da centralni državi Romunije ne bodeta silili z grožnjami. „Vossische Zeitung“ pripominja, da je nazor, kakor da bi Turčiji že primanjkovalo municije, sploh napačen. Res je, da njene zaloge niso tako izdatne, da bi mogli Turki z ogromnim artiljerijskim ognjem podreti sovražne pozicije na Golipoliju, toda fabrikacija v Turčiji sami bo kmalu taka, da se bo tudi temu nedostatku kmalu opomoglo. Za Dardanele in Carigrad torej ni nikake nevarnosti.

* * *

Pred italijanko-turškim razdorom?

„Giornale d' Italia“ in „Corriere della sera“ dolžita Turčijo, da šikanira italijanske rezerviste, ki se vračajo iz Smirne, Aleksandrette in Mersine v domovino ter pozivljata vlado, da naj zahteva radi tega sovražnega postopanja turške vlade pojasnil. Oba lista pravita, da je treba turško-italijanske odnošaje sploh korenito razbistriti. (Seveda so ti članki naročeni in najbrže le uvod za nastop Italije proti Turčiji.)

* * *

Angleška razsodba o potopitvi „Lusitanije.“

Sodišče, pred katerim se je vršila preiskava radi potopitve „Lusitanije“, je razglasilo sodbo. Ladja, da se je potopila vsled havarije, povzročene od nemškega torpeda, ki je bil izstreljen v namenu, uničiti ladjo in na njej se nahajajoče ljudi. Na ladji se je nahajalo tudi število zabojev s patronami, kar je bilo v ladjinem manifestu zapisano. Nemške trditve, da je bila ladja oborožena, ter da je vozila kanadske čete, so izmišljene. Napad nemškega podmorskega čolna je torej dobro premišljen umor. Kapitana „Lusitanije“ ne zadene nobena krivda, vsa krivda zadene marveč one, ki so zločin izmislili in izvršili.

Ob obletnici bitke pri Visu.

Južno od Dubrovnika je zopet izginila v valovih morja lepa in ponosna italijanska vojna ladja. Pred samim obličjem onega ozemlja, ki ga hočejo Italijani odrešiti, se je potopila križarka, na kateri se je blestelo ime nositelja italijanske nacionalne bojne ideje, očeta laškega irredentizma, Giuseppe Garibaldija. Eden izmed onih podmorskih čudotvorov, ki z neprekosljivo čuječnostjo in drznostjo stražijo naše morje, je pogreznil „Garibaldija“ na dno morja, morda ravno v trenutku, ko je njega posadka upirala svoje poželjive oči tja v staroslavni Dubrovnik. Morda ravno v trenutku, ko so iskali italijanski mornarji tam na severu obrise onega otoka, pri katerem je že enkrat pečatila usoda nesrečo italijanske mornarice, otoka Visa . . .

Dne 20. julija je poteklo 49 let od onega slavnega dne. V bitki pri Custozzi poražena Italija si je hotela izvojevati vsaj na morju uspehe. Nikdo ni dvomil, da bo to mogoče, saj je bilo avstrijsko brodovje tako slabo in neznatno, da se z italijanskim niti primerjati ni dalo. Italijani so imeli nove velike oklopnice, na čelu njihovih vojnih ladij je plul strašni monitor „Affondatore“, takrat pravo čudo moderne vojne ladje, avstrijske križarke in fregate pa so bile po večini iz lesa in stare . . . Toda poveljeval jim je Tegetthof, katerega jeklena odločnost se zrcali v njegovem izreku: Vrgli se bomo na Italijane in če se nam zadnji naš trabakel razbije ob njihovih oklopnih. Admiral Tegetthof je zapovedoval slabotnim ladjam, toda posadke teh ladij so bile prožete levjega poguma, slavni dalmatinski Hrvati so tvorili, kakor tudi še danes, večino mornariškega moštva.

Dne 18. julija so Italijani prvič ljuto navalili na Vis, toda naše junaške baterije so jih odbile. Drugi dan se bombardement ponovi še huje in ko je obmolčala naša glavna baterija, zaore na italijanskih ladjah klici: „Evviva Lissa!“ Toda drugi dan ob zori se je pojavilo s severa sem avstrijsko brodovje, na čelu mu oklopnica „Erzherzog Ferdinand Max“, na kateri je vihrala zastava admirala Tegetthofa. Proti 11. uri so se navalile naše ladje na italijansko brodovje, 60 ladij, 1200 topov in 20 tisoč mornarjev se je borilo z ljutim besom. S strahom in trepetom so opazovali z Visa ta orjaški prizor. — Toda glej, ladja admirala Tegetthofa se zažene v ladjo italijanskega vrhovnega poveljnika admirala di Persano „Re d'Italia“ in ponosna oklopnica se nagne, tone . . . Zmešnjava na italijanski strani! „Palestro“ uničena! „Affondatore“ neokreten! Zmaga Tegetthofova! Tako je orilo po otoku in nepopisno veselje je zavladalo, ko se je pričelo italijansko brodovje proti 2. uri popoldne vedno hitreje in hitreje umikati proti zapadu, bežati domov! Na begu se potopi „Palestro“, v Jakinu samem pogine še slavni „Affondatore“.

Na skromnih lesenih avstrijskih ladjah pa ore klici navdušenja in zmagoslavnega veselja. Italija je tudi na morju premagana in ves svet občuduje junaštvo avstrijskega brodovja, po celem svetu se raznese slava Tegetthofova in njegovih pomorščakov.

Poziv!

Italijanska vlada in vojaštvo sta že tedaj, ko je bila Italija še naš „zaveznik“, po celi naši državi razprostrla mreže svojega vohunstva. Čeprav so skoraj vsi količkaj sumljivi ljudje spravljani na varno, je vendarle mogoče, da se nahajajo po naših deželah od Italije plačani ljudje, ki bodo skušali Italijanom v prid vohuniti in jim o vojaških dogodkih v naši deželi poročati.

Dognalo se je sedaj, da so bili italijanski podjetniki, ki so odjedali kruh našim ljudem in pošiljali vsako leto milijone pri nas pridobljenega denarja v Italijo, ponajveč plačani vohuni italijanske vlade. Ti so sicer odšli v Italijo, ali pa so zaprti; sumi pa se, da so svojim uslužbencem in dobrim znancom, ki so jih imeli tudi med domačim prebivalstvom, dajali — seveda ne zastoj — gotova navodila in da bodo ti zaslepljeni ljudje skušali vohunsko delo laških trgovcev nadaljevati.

Vsi pravi rodoljubi morajo tu našim oblastem pomagati ter delati na to, da se tako vohunstvo v naših krajih prepreči.

Kdor se vede sumljivo, n. pr. da povprašuje, kako močne in kako sestavljene so naše čete, kam korakajo vojaki ali da se plazi okoli vojaških utrd, skladišč, smodnišnic, vojašnic, da postopa v bližini železniških prog, tak človek je sumljiv in naj se takoj naznani županstvu, župnim uradom, orožnikom ali pa vojaškim poveljstvom.

Naši listi so že poročali, kako so slovenski Režijanci pomagali Lahom na Goriškem. Prebivalstvo naj se zato tudi po slovensko govorečih ljudeh ne da premotiti. Tudi ti so vohuni in tem nevarnejši, ker se jih po njih govoric lahko ima za domače. Naša županstva naj bi posebno pazila na lonceveze, krošnjarje, brusače, postopače, lajnarje, begunce itd., ki hodijo po občini. Zglasilni predpisi so sedaj po naših krajih sila strogi, vsakdo se mora izkazati s primerno legitimacijo, vsakdo se mora zglasiti, če pride od zunaj v občino. Župani naj pa tudi te predpise brezobzirno izvajajo, potem se bodo morebitni vohuni kaj hitro izsledili.

Pa ne samo kot postopači hodijo ti italijanski vohuni okoli, oni se poslužujejo tudi vojaških uniform, da, celo kot avstrijski častniki in uradniki so včasih napravljeni.

Goriško prebivalstvo, posebno na Tolminskem, pomaga naši slavni vojski z nevarnostjo lastnega življenja vedno in povsod s tem, da ji donša novic ter jo opozarja na vse, kar bi ji moglo koristiti ali jo obvarovati pred škodo ali sovražnimi naklepi. Slovenci na Kranjskem in drugod, ne zastajamo za goriškimi brati! Sklenimo se vsi, kar nas ni v bojni črti, v mogočno vrsto od starčka do otroka, od kmeta do gospoda!

Bodimo vsi kakor junaški Tirolci, ene same silne volje: braniti svojo ljubo domovino, pomagati naši vrli armadi, upreti se z vsemi silami verolomnemu, krutemu sovražniku našega cesarja in naše države!

DNEVNE VESTI.

Nadvojvodinja Marija umrla. Njena c. kr. Visokost gospa nadvojvodinja Marija Rainer je dne 17. t. m. dop. ob 9. umrla. Nadvojvod. je bila hčerka slavnega zmagovalca pri Aspernu nadvojvode Karla. Leta 1852. se je poročila z nadvojvodo Rainerjem, s katerim je živela v najsrečnejšem zakonu. Otrok nista imela. Nadvojvodinja Marija je dosegla visoko starost skoro 90 let.

Deželni kulturni nadzornik. Z ozirom na izredno važnost deželne kulture v sedanjih časih in nakupičenje dela v tem pogledu se je deželni odbor sporazumel s c. kr. Kmetijsko družbo, da družbini tajnik stopi z a č a s n o v deželno službo, zajedno pa še nadalje vodi tajništvo Kmetijske družbe. Tajnik c. kr. Kmetijske družbe ces. svetnik, ravnatelj Gustav P i r c je sprejel to nalogo in deželni odbor mu je podelil naslov d e ž e l n o - k u l t u r n e g a n a d z o r n i k a .

Odpust galiskega namestnika Korytowskega. Galicija je dobila novega namestnika v osebi generala infanterije Hermana pl. Colarda. V cesarjevem lastnoročnem pismu na Korytowskega je rečeno: „Z ozirom na moj vam naznanjeni sklep postaviti vpoštevaje po vojni povzročene izredne razmere na čelo politične uprave moje kraljevine Galicije vojaško osebnost kot namestnika, ste podali prošnjo za odpust od službe . . .“ Korytowski je bil svoj čas prezident galiskega finančnega ravnateljstva, ministrski predsednik Beck ga je napravil za finančnega ministra v svojem prvem koalicijskem kabinetu. Ko je to padlo, je Korytowski odstopil in ga je ministrski predsednik Stürgkh po odstopu namestnika Bobrzynskega postavil za galiskega namestnika.

Pregledovanje 43—50letnih črnovojnikov. V onih krajih, kjer še ni bilo pregledovanja 43-50 letnih črnovojnikov se viši to v dneh od 29. julija do 30. septembra. Kedaj, da bodo morali potrjeni pod orožje, se bo pozneje razglasilo.

Ranjenci vojaške rezervne bolnice v Kranju potrebujejo nujno žlic, vilic in nožev, mesto na laškem bojnem polju poizgubljenih. Okrajno glavarstvo v Kranju se obrača do prebivalstva s prošnjo, naj vsakdo, ki ima kak tak predmet odveč, istega izroči županstvu. Županstva pa so naprošena, da zbirko potem čimprej odpošljejo na okrajno glavarstvo, ki jo bo izročilo vodstvu bolnice. Rabi se kakih 400 garnitur in sicer prav nujno. Zaradi tega se županstva vabijo zadevo kolikor mogoče pospešiti in ta dopis po krajni navadi objaviti. Tudi bi se priporočala zbirka po hišah.

Trensko poveljstvo v Kranju naznanja, da se morajo stranke, ki prosijo za konje in vozove v svrhu žetve, zglasiti v pisarni poveljstva vsaki dan od 8 ure zjutraj, ker se v poznejši uri stranke ne sprejmejo.

Ostre vladne naredbe proti draženju in oderuštvo v živili. „Zeit“ poroča, da bo vlada v par dneh izdala nove ostre naredbe proti draženju in oderuštvo v živili. Ta vladna naredba bo najbrže še ta teden izdana.

Seja kranjskega občinskega odbora z dne 23. t. m. 1. Naznanila županstva. Na dopis c. kr. okr. glavarstva izjavi občinski odbor, da občina

pristopi kot član k društvu avstrijskega „Srebrnega križa“. — Župana se pooblasti, da izroči račune tvrdke Sandthaler & Faulhammer za kanalizacijska dela v presojo izvedencu. — Župan poroča, da je upravno sodišče potrdilo razsodbo deželnega odbora v zadevi Stefana Lubeinschegga glede napravljene prehode nad občinsko cesto. — 2. Zastopnikom občine v šolski odbor obrtno-nadaljevalne šole v Kranju se imenuje občinski svetovalec Franc Krenner. — 3. Poročilo finančnega odseka. Zvišajo se plače mestnim nastavljencom, občinskemu tajniku mesečno za 20 K, vsem drugim nastavljencom pa mesečno za 10 K. — Vsled dopisa deželnega odbora se zvišajo nekatere občinske takse. — 4. Odbor ugotovi prošnji dimnikarskega mojstra Alojzija Zakrajšeka za zvišanje pristojbine pri ometanju v mestnih hišah na 80 K. — 5. Zastop zavrne neko pritožbo proti predpisani vodarini za l. 1914/15. — 6. Sklepanje o pritožbi Jakoba Zupana proti odloku mestnega županstva se odgodi do prihodnje seje. — 7. Ko odbor še reši več prošenj za sprejem v domovinsko zvezo, župan zaključuje sejo.

Preskrba z moko. C. kr. okrajno glavarstvo je mestni občini v Kranju nakazalo 2000 kg moke za potrebne prebivalce tukajšnjega mesta, ki nimajo nobenih zalog žita. Ta moka se prodaja danes, dne 24. julija od 7. ure zjutraj naprej pri g. Pavšlarju na glavnem trgu. Vsak mora prinesiti seboj izkaz za nakup moke in papirnato vrečico.

Vojaška cenzura. Da se zamore vojaška cenzura točno izvrševati, pisma, dopisnice, razglednice itd. hitro odposlati in da se zaplenitve ne zgodijo, se opozarja občinstvo, naj se ravna po sledečih navodilih: 1. Čim več, tem bolj se je posluževati dopisnic in kratko, izrazito in stvarno pisati in zlasti vse opustiti, kar bi utegnilo monarhiji in z njo zvezani državi škodovati, n. pr. kraj, kjer vojaki stoje, število, gibanje in prestavljanje istih. 2. Posluževati se je znanega jezika in znane pisave, ker bi se sicer pisma, dopisnice in razglednice morale zapleniti. 3. Znamke (marke) je dobro prilepiti in sicer samo eno, ne več, uporabiti. 4. Vloženi tanki papir je odstraniti, ker bi se isti tako moral iztrgati. 5. Pisma je odprta oddajati, ker se zaprta, kot nedopuščena, vrnejo in je na nadržni strani napisati ime oddajatelja. 6. Zalepk ni uporabiti, ker se iste težko odpirajo. 7. Razglednic, na katerih so za bojevanje važni kraji, železnice in mostovi razvidni, ni uporabljati, ker bi iste zapadle zaplenitvi. — C. kr. vojaške cenzurne komisije v Celju.

Razglas glede beguncev. Vsled vojnih dogodkov je prišlo v naše kraje mnogo beguncev iz južnih krajev, ki so se vsled hitrega bega morali ločiti od svojcev, ne da bi doslej mogli poizvedeti, kje da se nahajajo posamezni udje njihovih družin. Državna uprava hoče sodelovati v svrhu, da se bivališča poizgubljenih oseb čim preje pozvedo. V to svrhu se vsi oni, ki pogrešajo kakkega svojca pozivljajo, se pri c. kr. okr. glavarstvu zglasiti, da se njih želje zaradi nadaljnega poizvedovanja, na zapisnik vzemo. Oni pa, ki ne bi utegnili priti na sedež glavarstva, naj to sporoče županstvu svojega bivališča, katero jih bo potem, ko mu dološlje okrajno glavarstvo predpisano vprašalno, oziroma poizvedovalno polo, zaslislalo. Ta naredba velja samo za civilne a ne tudi za vojaške osebe. Za vojaške osebe, ki se pogrešajo, je vojna uprava uredila posebno poizvedovalnico.

Kužna bolezen na gobcu in parkljih se je v radovljiškem okraju na velikih krajih prenesla po vojaški klavni živini na domačo živino. Sliši se, da je tudi v zbiralšču v Skofji Loki vojaška klavna živina za to kugo okužena. Ker dobivajo vojaki, ki so nastanjeni po naših vaseh, klavno živino iz tega zbiralšča, se je bati, da se tudi v našem okraju, ta nevarna kuga po vojaški klavni živini razširi. Radi tega naj se kmetovalci in živinorejci, varujejo vsakega dotikanja in prometa vojaške klavne živine. Domača živina naj se ne pase po travnikih in pašnikih, kjer se je pasla vojaška živina; napaja naj se doma ne na javnih koritih ali vrteh, in ne goni naj se po tistih potih in cestah, po katerih je hodila vojaška živina. Ker se ta kuga zanese tudi po osebah, naj se vstop v hleve tujim osebam, posebno mesarjem in živinskim prekuovalcem zabrani. V smislu § 17 zakona o živinskih kugah je vsak posestnik dolžan, kakor hitro zapazi pri svoji živini sumljiva znamenja te kužne bolezni, to takoj naznani županstvu.

Razglas. Prebivalstvo se opozarja na cesarski ukaz z dne 21. junija 1915 drž. zak. št. 167 o zagotovitvi preskrbovanja z žitom in moko. Glasom te naredbe je tuzemsko žito pridelka leta 1915 in pšenica, pira, rž, napolica, ječmen, ajda, oves in koruza vsake vrste, od časa, ko se loči od žitnega polja, zaseženo v prid državi. Ta zasega ima učinek, da se zasežene reči ne smejo niti podelovati, porabljati, pokladati, niti prostovoljno ali prisilno prodati in da so pravna opravila, ki greše zoper to prepoved nična. Kljub zasegi smejo le: 1. Podjetniki kmetijskih obratov za preživljanje pripadnikov svojega gospodinjstva, vstevši tiste delavce in nameščence, ki jim gre prosta hrana, mlinski izdelki ali krušno žito za mezdo, porabljati zasežene reči v množini določeni po uravnavi porabljanja, 2. porabljati za setev potrebne množine žita,

kojih najvišjo izmero bo določilo oblastvo in 3. pokladati oves in pri mlačvi odpadajoče, za mletje nesposobno žito v množini, ki se bo tudi s posebnimi predpisi še-le določil. Nadalje smejo mlino mleti žito, ki so jim ga izročili kmetijski samopreskrbljevalci, da ga zmeljejo. Pravtako se zaloga starega žita prej omenjenih vrst, kar jih je še 15. dne avgusta 1915. l. in zalogo iz starega žita dobljenih mlinskih izdelkov vsake vrste, kolikor te zaloge niso v posesti vojaške uprave ali vojnega prometnega zavoda za žito, s tem dnevom zasežejo v prid državi. Posestniki zaseženih reči so dolžni skrbeti, da se te reči ohranijo. Za prevzemanje zaseženih reči je določen vojni prometni zavod za žito, oziroma njegova podružnica na Kranjskem. Posestnik zaseženih reči je dolžan te reči v kolikor mu ne ostanejo po omenjenem cesarskem ukazu, prodati za prevzemno ceno, ki se bo določila, vojnemu prometnemu zavodu za žito ali prejemnikom njegovega ukaza. Cena se bo plačala v gotovini kadar se bo odvzelo blago. Ako se blago ne bo odvzelo takoj kadar se sklene kup, je treba ob sklepu kupa dati plačila na račun do višine 50 odstotkov kupnine in ostanek plačati, kakor se dalje odjema blago. Proti onim strankam, ki bi se branile zaplenjene reči prodati vojnemu prometnemu zavodu za žito, postopalo se bo razlastilnim potom, v katerem slučaju pa bo kupnina za 10 K manjša nego uradno določenaprevzemna cena. Posestnik žita je dolžan opravitimlačvo in oluščiti koruzo. Oblastvo mora za to določiti rok in po brezuspešnem poteku tega roka na posestnikove stroške in njegovo nevarnost dati izmlatiti žito in v ta namen zahtevati njegove gospodarske prostore in pomočje njegovega obrata. Slama postane prosta zasega, ko se je žito omlatilo. Posestnik zalog žita in mlinskih izdelkov jih mora hraniti tudi po prodaji brezplačno in skrbeti za njih ohranitev dotlej, da se odvzamejo. Konečno se opozarja na stroge kazenske določbe za one, 1., ki bi nalašč zatajili oblastvu v njihovi posesti ali hrambi nahajajoče se zaloge žita ali mlinskih izdelkov, 2., ki bi poškodovali, uničili, spravili v stran ali neupravičeno podelali, pokladali ali prodali zasežene zaloge žita ali mlinskih izdelkov in 3. za one, ki bi za semenje pridobljeno žito odtegnili tej porabi. Ravnotako se najstrožje sodnijsko kaznujejo oni, ki pri uradnem popisovanju zalog ne bi dajali pravih in resničnih podatkov in bi zabranili osebam, ki imajo naročilo oblastva, vstop v svoje prostore ali pa vpogled v svoje gospodarske in opravilne zapiske. Prebivalstvo se svari pred kupovalci in prekupci, ker takim osebam vsled omenjenega zaseženja žita nihče kaj odprodati ne sme in je take osebe nemudoma semkaj ali pa najbližji orožniški postaji naznaniti.

† **Anton Trevn.** V nedeljo, dne 11. t. m. smo spremili k večnemu počitku gospoda Antona Trevna, posestnika in trgovca na Jesenicah. Da je bil mož znan kot izboren trgovec daleč na okrog, ni treba posebej poudarjati. Njegov pogreb, ki je pokazal vzlic izjemnim razmeram, veličastno sliko, je pričal dosti jasno, da smo izgubili moža, ki je v naši javnosti pomenil mnogo. V najviharnejši dobi je vodil občinske posle in bil tudi že prej župan jeseniški. Dolgo let je bil podžupan in malo manj kot do zadnjega predsednik krajnega šolskega sveta, ki mu je poklonil lep venec. Koliko je blagi mož storil v dobrodelne in narodne namene, vidimo iz tega, da je bil ustanovnik Ciril-Metodove družbe in zaslužni častni član požarnih bramb na Jesenicah in Hrušici, ter ustanovnik in častni član jeseniškega Sokola. Kadar je bilo treba poseči v žep v kak koristen javen namen, je bil gotovo pokojnik prvi, ki je z dobrim vzgledom prispeval z znatno vsoto. Bil pa je vse svoje življenje veselega duha; ljubil zabavo in veselo družbo, zato smo ga videli včasih ko je še lahko hodil, na vsaki naši veselici in prireditvi. Pred poldrugim letom pa je nenadoma opešal, tako, da so mu noge popolnoma odpovedale — moral je ostati v sobi. A vzlic temu je bil dobre volje in se živo zanimal za vse, kar se godi zunaj v hrupnem življenju. Da je bil mož naše gore list in trden, značajan naprednjak, sta oznanjevala na čelu pogrebne spreveda dva venca s trobojnicami. Naj mirno počiva v zemlji gorenjski, ki jo je iskreno ljubil in mnogo žrtvoval njenemu procvitu.

Za čas počitnic. Naučno ministrstvo je poslalo deželnim šolskim svetom ukaz, ki obsega nekaj splošnih določb, kako naj šolske oblasti in njih organi vobče, zlasti pa v času počitnic posvečajo šolski mladini kar mogoče pazljivosti, da ne bo sama sebi prepuščena in se zanemarila.

Frischaufov dom na Okrešlju bode odprt vsak ponedeljek popoldne okoli 5. ure do drugega dne. Dobi se vino, mleko in konzerve; vse drugo naj turisti s seboj prineso. Kdor potuje skozi Solčavo, mora imeti legitimacijo potrjeno od vojaške oblasti.

Olajšave pri vpoklicanju pod orožje. Olajšavo v vojaški službi bodo od zdaj naprej uživali tudi oni vojaki višjih starostnih letnikov, ki se sicer ne morejo izkazati z zadostno šolsko izobrazbo, ki pa imajo vsled svojih osebnih kvalitiet in svojega stališča v življenju višjo stopinjo izoprazbe. Ti vojaki se ne bodo vporabljali za navadno

delo v vojašnicah in smejo tudi zunaj vojašnice stanovati. Dobili bodo poseben znak.

Zasiguranje žetve z napravo strelovodov. V izrednih vojnih razmerah, v katerih živimo, je zasiguranje žetvenih pridelkov posebne važnosti. Med sredstva, ki so v tem oziru bistvenega pomena, spada brezdvomno napeljava strelovodov na poslopja v katerih se hrani krma in žito. Občinstvo se opozarja, da čimpreje svoja poslopja z napeljavo strelovodov zavaruje pred požarom.

Oddaja plemenskih prašičev. C. kr. kmetijska družba kranjska oddaja s pomočjo državne podpore in s pomočjo deželne podpore dogovorno z deželnim odborom kranjskim žlahtne plemenske prašiče, večinoma z dolgimi, visečimi ušesi, po nižani nakupni ceni iz deželnih prasičerejskih zavodov, oziroma postaj, pod nastopnimi pogoji: 1. Sedaj so na razpolaganje in se zato oddajajo plemenski prašiči večinoma čez pol leta stari. 2. Znižane cene plemenskim prašičem so K 2.40 za kg žive teže in so toraj nižje kakor tržne cene. Plemenski prašiči so seveda veliko dražji in se plača razlika med gorenjo in nakupno ceno iz deželne, oziroma državne podpore. 3. Oddajajo se ali sami mrjasci, ali mrjasec s svinjico, ali pa tudi same svinjice, če je v bližini kak družben mrjasec. 4. Kdor prašiče prevzame se mora pismeno zavezati: a) da jih bo imel za pleme najmanj dve leti, b) da bo naznanil kmetijski družbi, kadar jih bo nehal imeti za pleme, c) da bo pripuščal mrjasca tudi k svinjam drugih gospodarjev. Došle prošnje bo odbor reševal vedno takoj, kakor hitro bodo naprošene živali na razpolago.

Dopisnice za vjetnike v Rusiji, na trdnem kartonu je založila tiskarna „Sava“ v Kranju, kjer se dobiva komad po 2 vinarja.

Oglasil se je. France Muzek se je oglašil čez dolgo časa svojcem (očetu, materi, bratom in sestram) v Knapih v selški dolini na Gorenjskem. Nahaja se kakor vojni vjetnik v mestu Petropavlovsku v Sibiriji. — Luka Sušnik se je oglašil materi in sestri Mariji, omož. Hribar v Pirsevem, pošta Šmartno pri Kamniku. Luka biva z nekaterimi drugimi Slovenci vred v mestu Ufi, ki leži na reki enakega imena v zapadnem podnožju južnega malskega pogorja. — France Ušeničnik se je oglašil iz Sizrana ob veliki reki Volgi v simbirski guberniji. Piše svoji materi Ivani v Trebiji pri Gorenji vasi, da se nahaja v vojnem vjetništvu na Ruskem, od koder ji pošilja srčne pozdrave. — Jernej Meglič se je oglašil iz mesta Sarapula v vjatski guberniji svojcem, ki bivajo v Lomu št. 33 pri Trziču.

Torbico s pismi je izgubil neki vojak pod Jelenom. Kdor jo je našel, se naproša, da jo izroči pri županstvu.

Preskrba živil. Težkoče, ki so nastale vsled vojnega stanja pri preskrbi prebivalstva z živili, zahtevajo, da se ne pusti nobenega sredstva neuporabljene, ki bi bilo sposobno v tej smeri kaj koristiti. Taka sredstva so posebno užitne gobe, ki rastejo v velikih množinah po gozdih in ki so vsled mnogih svojih redilnih snovi in jednostavnosti njih pripravljanja za okusna jedila prav posebno prikladne prehrano, posebno revnejših slojev olajšati. Ker je pa nabiranje gob po gozdih vezano na dovoljenje gozdnih posestnikov, je nabavljanje in poraba tega gozdnega sadu v večji meri mogoča le, ako gozdni posestniki pridejo s svojo naklonjenostjo prebivalstvu nasproti ter dovoljenja za nabiranje gob ne le brez tehtnega vzroka ne zabranijo, ampak celo v izdatnejši meri, seveda brezplačno — posebno revnejšim slojem izdajajo. Prvi klic velja zato posestnikom gozdov. Gozdni posestniki! Dana Vam je prilika pokazati svoje človekoljubje, svojo pripravljenost pomagati v teh težkih časih svojemu bližnjemu in to z dejanji, ki Vas ne stanejo ne truda, ne kakega prikrajška. Zemlja Vam je dala ta gozdni sad, naklonite ga pomanjkanje trpečemu bližnjemu! Izdajajte v izdatni meri dovoljenja za nabiranje gob po svojih gozdih in pokažite svojo požrtvovalnost, katere je v teh izvanrednih razmerah v splošnem interesu tako želeli! Seveda gre pri tej priliki opomin tudi nabiralcem gob. Ogibajte se vsemu, kar bi lahko dalo povod, da bi Vam gozdni posestniki pravico za nabiranje gob odtegnili ali Vam je pa sploh ne dali. Držite se strogo danih Vam navodil, posebno ne prestopajte odkazanih Vam gozdnih delov! Za izkazano naklonjenost izkažite hvaležnost!

Brzobjavne denarne pošiljave v Rusijo in Srbijo. Skupni centralni izkazni urad Rdečega križa sporoča, da se sprejemajo brzobjavne denarne pošiljave v Rusijo in Srbijo našim vojnim vjetnikom in internirancem. Denarni zneski naj se pošiljajo z natančno označbo imena, šarže, polka in kraja vojnega vjetništva (v Rusiji tudi gubernije) oziroma kraja interniranja adresata v kronski vrednosti skupnemu centralnemu izkaznemu uradu (Auskunftstelle für Kriegsgefangene, Dunaj I. Graben 17.) Denarni znesek se izplača v vrednosti dotične države, v kateri se nahaja vojni vjetnik ali interniranec. Denarna nakaznica se sprejme le tedaj, če osebuje natančne podatke. Stroški za brzobjavno nakazilo denarnih zneskov, ki znašajo za pošiljatev v Rusijo in Srbijo 6 kron, se morajo obenem nakazati.

Beg bivšega italijanskega poslanca. Nekdanji južnotirolski italijanski poslanec dr. Emanuel Langerotti je v začetku vojne pobegnil v Italijo. Langerotti je bil pristaš in poslanec tirolske italijanske klerikalne stranke, a ta ga je že leta 1911. izključila zaradi nevednih in nekorektnih dejanj.

Načrt za Bosno. General Sarkotič ki je sedaj nekaj mesecev sem zapovedujoči general in poglavar v Bosni in v Hercegovini, je posebnemu dopisniku „Berliner Tagbatta“ povedal nekatere svojih namenov glede uredbe Bosne v političnem, gospodarskem in socialnem oziru. — Predvsem se bo predručal bosanski šolski sistem. Šef šolske uprave stoji na sledečem stališču: Zemlja naj se vrne kmetom. Kmečki sin, ki so ga doslej poslali v šolo, se je redno lotil politike, vsled česar je baš v mladi Bosni mnogo duševnega proletarijata, dasi je v tej izrazito agrarni deželi v prvi vrsti potreben inteligenten kmečki stan, stan samostalno mislečih kmetov, ki ga ne more pridobiti vsak politični agent. Gimnazij in realk naj bo manj, več pa gospodarskih in obrtnih učiteljskih. Mi bomo kmeta prisilili, da bo dal vsaj enega svojega sina v delavnico in če se pokaže potreba, bomo sami dali potrebna sredstva.

Ženski vjetnik. V vjetniško taborišče v Feldbachu je prišel pred časom z drugimi vjetniki tudi zelo mlad Rus z deklisko zunanostjo, ki se je na vso moč branil iti z ostalimi tovariši v skupno kopelj. Poleg njega je stal drug Rus, ki je izjavil, da je ta vjetnik njegova — žena, ki se je v ruski vojaški uniformi bojevala na njegovi strani. Preoblečena Rusinja deluje zdaj v ženski obleki kot strežnica Rdečega križa v Feldbachskem taborišču.

Arhangel'sk. Na gornjem delu našega kontinenta, na spodnjem kraju Belega morja, leži mesto, do katerega je bil mnogo mesecev pristop od morske strani zaprt, ki pa je ob začetku spomladi kar nagloma, takorekoč čez noč vzcvetelo tako, kakor so včasih nastala in vzcvetela mesta v severni Ameriki. Arhangel'sk, ki mu pravijo Nemci „Hamburg Belega morja, je to mesto, ki je v kratkem času postalo velikansko središče trgovine, uvoza in izvoza. Sele dober mesec je tega, kar morejo ladje spet v Arhangel'sk, a že je tam na stotine agleških, ameriških, švedskih in norveških ladij, ki oddajajo pripeljano blago v velikanska skladišča, ki so jih dali Amerikanci čez zimo zgraditi. V vsakem teh skladišč je shranjeno po 1000 ton žita, ki je omenjene ladje odpeljejo. Petrograjske, moskovske in londonske firme imajo zdaj tu posebno zastopstva, vse velike svetovne spedijske firme so tu napravile ekspoziture, sploh, Arhangel'sk je zdaj središče vsega importa in eksporta Rusije, ker je edini pristan, ki je odprt. Seveda se je prebivalstvo mesta čez zimo več kakor potrojilo, kajti naselilo se je tod ogromno mnogo trgovcev in agentov, uslužbencev in delavcev. Kakor poroča „Pest, Lloyd“, je Arhangel'sk mesto velike bodočnosti. Ruska vlada hoče, da naj bo to mesto v prihodnje sploh središče vsega premorskega eksporta in importa za Rusijo. V ta namen hoče ruska vlada zgraditi celo vrsto velikih kanalov in novih železnic, okrog mesta pa se delajo priprave za ustanovitev velikih industrijskih podjetij, kar se toliko lažje zgodi, ker so v bližini veliki vrelci nafte in znameniti rudniki, v katerih se koplje najboljši svinec.

ZADNJE VESTI.

Krvavi boji na Dobrdboski planoti. — Pri Zdravščini se sovražnik umika. — Pred Gorico se je razbilo osem italijanskih napadov.

Dobrdboska planota se je nahajala čez dan do obrežja pod posebno težkim ognjem artiljerijskih mas. Hrabri branitelji so vztrajali in so vse sovražne navale popolnoma odbili. V odseku od hriba Kosiča do Polazza so se privlekli Italijani do večera blizu naših pozicij. Ponoči so nas najprvo napadli pri Selcah, potem pa ponovno na celi fronti med tem krajem in Vermeglianom. Včeraj zgodaj zjutraj so bili vsi naskoki krvavo odbiti. Vrli ogrski domobranci so se tu zopet pokazali junake. Več sovražnih sunkov pri Polazzu se je že predvčerajšnjim podnevi razbilo.

Vzhodno od Zdravščine so prešle naše čete k protinapadu ter so se polastile vseh svojih prejšnjih postojank. Sovražnik se tu umika.

Proti goriškemu mostišču so pognali Italijani zlasti v smeri na Podgoro vedno nove čete v bitko. Deset infanterijskih polkov je tu zaporedoma zaman navalilo. Skoro vedno je prišlo do boja na nož in pest. Osem naskokov se je ponesrečilo včeraj pred našimi ovirami. Sovražniku se je posrečilo vdreti v posamezne dele naših jarkov. Ponoči smo ga zopet vrgli ven. Ravnotako so se ponesrečili napadi s plinovimi bombami oboroženih slabejših sil pri Pevmi.

S sodelovanjem naše artiljerije, ki je sovražnika prišla z boka, smo krvavo odbili dva sunka na hrib Sabotin. Naše čete, ki se bijejo z oduševljenjem in sposobnostjo, katerima ni para, so tako po štiridnevni bitki obdržale svoje postojanke i na Dobrdboski planoti i na goriškem mostišču. Boj pa še ni končan.

Ivangorod obkoljen.

Naše čete se bližajo Ivangorodu od zapada, nemške od juga.

Vzhodno od Visle se boji z nezmanjšano ljutostjo nadaljujejo. Sovražnik se kar najtrdovratnejše upira. Pri Chodelu-Borzechowu so vrgli deli armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda po trdem borenju Ruse iz več pozicij.

Število od armade nadvojvode Jožefa Ferdinanda zajetih vjetnikov, o katerih smo spredaj poročali, je narastlo na 8000 mož, plen pa na 15 strojnih pušk in 4 municijske vozove.

Tudi bolj vzhodno proti Bugu so vdrle nemške in avstro-ogrske čete na več krajih v sovražno črto. Ob gorenjem Bugu so vzeli ogrski polki v naskoku mostišče Dobrotwa, severno od Kamionke Strumilowe.

Ob Zloti Lipi in ob Dnjestru je ostal položaj neizrečen.

Rusi vrženi v trdnjavo Ivangorod.

Nemške čete armade generalobersta pl. Woyrscha so včeraj s pogumnim napadom onemo-

gočile zadnje poskuse sovražnikove, ustaviti svoje poražene čete pred Ivangorodom. Proti opoldne so naši hrabri Šlezijci v naskoku zavzeli vso pozicijo mostne utrdbe pri Lagovu-Lugovi-Voli. Nato smo vrgli s sodelovanjem avstro-ogrskih čet sovražnika na celi fronti v trdnjavo, ki je zdaj tesno obkoljena.

Rusi so se umaknili v območje varšavske trdnjave.

Sovernovzhodno od Savi so vjele naše koncentrično napredujoče čete v uspešnih bojih 4150 mož. Razentega so vplele 5 strojnih pušk, mnogo prtljage in en pionirski park. Vsled predora ob spodnji Dubissi so prišle nemške napadalne skupine v okolico Gryniskizki-Udziuny. Na potu tja so naskočili več sovražnih pozicij. Rusi so se umaknili na celi fronti od jezera Rakiewo do Njemena. Južno od ceste Mariampol-Kowno smo povečali nastalo vrzel in osvojili, naprej prodirajoč, ozemlje proti vzhodu. 4 častnike in 1210 mož smo vjeli, ter vpleli 4 strojne puške.

Južno od Visle smo potisnili Ruse v razširjeno mostno utrdbo pri Varšavi v črto Blonje-Nadarzin-Gora-Kalvarija.

Razširjajte naš list!

Med dobrimi najboljše so

Puch-kolesa

Pfaff
šivalni stroji

Ugodne cene in plačilni pogoji.

IGN. VOK

Zaloga šivalnih strojev in dvokoles

LJUBLJANA, SODNA UL. št. 7.

zraven sodnije.

108

Suhe gobe

in druge deželne pridelke v vsaki množini po najvišjih dnevnih cenah kupuje

M. RANT, KRANJ

trgovina mešanega blaga in deželnih pridelkov

Trbovelski in češki premog.

Restavracija pri kolodvoru

priporoča dobro kuhinjo, pristna vina, češko budjeviško pivo.

Lep senčnat vrt.

5 52-29

! Poletje!

Naistarejša
trgovina

Ferd. Sajovic

v Kranju

(poprej J. C. Pleiweiss)

2 52-29

priporoča za

svojo bogato zalogo

modnega blaga, sukna za ženske obleke, kambrika, levantina in batista za bluze in obleke, ševijotov, kamgarnov in lodnov, šifona, bele kotenine in platna za rjuhe, cvilha za žimnice, satenastih in pisanih posteljnih odej, kakor tudi vsega drugega **manufakturnega blaga**. Volneni robci, pleti, najnovejših vzorcev in najboljše kakovosti. Srajce, jopice in hlače moške.

Svilnati robci najnovejših vzorcev.

1 12-24

Najbolj varno naložen denar v vsem
političnem kranjskem okraju!

Mestna hranilnica v Kranju

obrestuje hranilne vloge po

Splošni rezervni zaklad
(lastno premoženje) nad
378.000 kron!

Hranilnica posoja na zemljišča po $5\frac{1}{2}\%$ na leto in na amortizacijo v 45 letih, tako da na primer dolžnik v teku 45 let popolnoma poplača posojilo 100 kron z obrestmi vred, ako plačuje vsakega pol leta po 3 krone.

Koncem leta 1914. je bilo stanje hranilnih vlog nad

5 milijonov 337 tisoč kron.

Posojil na zemljišča ter posojil občinam nad 4 milijone kron.

4 $\frac{1}{2}$ %

brez odbitka rentnega davka, katerega plačuje hranilnica iz lastnega. Narasle in nedvignjene vložne obresti pripisuje h kapitalu vsakega pol leta — to je dne 30. junija in dne 31. decembra — ne da bi bilo treba vlagateljem se zglašati radi tega pri hranilnici.

Za varnost hranilnih vlog jamči poleg lastnega rezervnega zaklada mestna občina Kranj z vsem svojim premoženjem in z vso svojo davčno močjo. Da so hranilne vloge res varne, priča zlasti to:

da vlagajo v to hranilnico tudi sodišča denar mladoletnih otrok in varovancev, ter župnišča cerkveni denar.

Ta najstarejši in največji denarni zavod na celém Gorenjskem uraduje

v Kranju na rotovžu

vsak delavnik od 8. do 12. ure dopoldne in vsak tržni dan tudi od 2. do 4. ure popoldne.